

IBYEN

Copenhagen Cooking

Ja, så er det tid til hestepølse, lakridsøl, muslinge-cruise og mester-skaber i grød.

PASBORG

Han har spillet traditionel jazz på La Fontaine og rejst kloden rundt med sin trio Ibrahim Electric. Men Stefan Pasborgs største passion er at vise verden, at man godt kan fortælle historier med et trommesæt.

“DET DER KAN EN ABE JO GØRE

– sådan er der mange, der tænker om trommeslagere. Det ved **Stefan Pasborg** godt. Den danske jazztrommeslager fik et trommesæt som treårig, og siden har han kæmpet for at udvikle et raffineret sprog på det instrument, mange opfatter som primitivt. Til gengæld slår han hårdt. Hårdere end de andre.

Det var hans første band, og det var deres første koncert. De skulle spille nogle Jimi Hendrix-numre. En halv time og så slut.

Guitaristen havde besluttet, at de skulle hedde SBØL – en forkortelse af Sødme, Lyst og Biodynamiske Økologiske Landbrug. Han var 13 år og ekstremt nervøs, inden de gik på scenen på Bording Friskole i København. Men så snart han begyndte at slå på sine trommer, forsvandt nervositeten.

Under sidste nummer spillede han en solo, og så sluttede musikken. Publikum stod med arme over hovedet og råbte.

JEPPE
KONDRUP
ADELBOG

»STEFAN! STEFAN!«, skrålede de og ville have autografer, og han fik følelsen af, at det måske var meget fedt, det der musik.

Det er 25 år siden, Stefan Pasborg sad bag trommerne på Bording Friskole og tænkte, at det måske var meget fedt.

Han er 38 år, har en søn og sidder i sin lyse lejlighed på Vesterbro og kværner en leverpostejmad med agurk. På gulvet står en overfyldt kasse med tomme pilsnere fra hans fødselsdag, og på køkkenbordet står gårsdagens rester af kartoffelbåde. Med jævne mellemrum slår han fingrene mod stolens kant eller sine lår, og det giver egentlig meget god mening. For Stefan er stadig trommeslager, ja, han lever faktisk af det, og i løbet af Vinterjazz Festival, der indledes i dag, skal han spille fire forskellige koncerter i København i fire forskellige musikalske konstellationer. Det er sådan, han kan lide det.

»Jeg har det bedst, når der er kontraster i mit liv. Hvis jeg gør en ting meget, har jeg brug for en gulerod i fremtiden, hvor jeg skal noget andet. Jeg er nysgerrig og har brug for forskellighed, for på et tidspunkt bliver jeg rastløs og skal ud med nogle andre sider af mig selv«, siger Stefan Pasborg.

Sådan har det altid været. Derfor er Jimi Hendrix også for længst skiftet ud med jazz. Eller det er han i hvert fald på papiret. For helt i sin egen kontrastfyldte ånd har Stefan Pasborg det ambivalent med at klistre jazzprædikatet fast på sig selv og sin musik.

»Alt, hvad der hedder genrer, er røvsygt. Jeg elsker bare musik. Og jeg elsker jazz lige så meget, som jeg elsker Black Sabbath, men jeg har det svært med den lille jazzkasse, jeg er blevet proppet ned i. Når folk hører ordet 'jazz', tænker de på noget gammeldags og hyggeligt, og jeg forbinder ikke musik med hygge. Jeg forbinder det med noget, man brænder for. Noget, der er ild i, ikke? Der er jeg i virkeligheden mere punkmusiker«, siger han, klædt i sort fra strømpefødderne til håret.

Befrielse fra forventningerne

Det med ikke at ville ned i kasser, er noget, der altid har haft indflydelse på hele Stefan Pasborgs karriere.

Den startede, da han var tre år og hans gudfar en dag kom forbi med en lille tromme, et bækkens og en hi-hat under armen. Det var til Stefan, der straks efter burede sig inde i forældrenes kælder i Kartoffelrækkerne på Østerbro sammen med nogle Elvis- og The Police-plader. Naboerne var tolerante, og trommerne blev hans egen lille, hemmelige verden. Det var noget, han havde for sig selv.

Det var primært rockrytmer, der blev slået med Stefan Pasborgs stikker dengang. Og med SBØL og koncerten på Bording Friskole kom han ud af kælderen og sin hemmelige verden.

Det betød, at han begyndte at bevæge sig mod jazz.

I 8. klasse var han i Hamburg, hvor han på et loppemarked fandt en plade

med trommeslageren Art Blakey. Da han hørte den, kunne han mærke, at der blev tændt en nysgerrighed, han ikke helt kunne forholde sig til på det tidspunkt.

Nogle år efter udviklede nysgerrigheden sig til, at han spillede lidt »hyggejazz« med nogle fra gymnasiet, og så begyndte han at komme på regelmæssige besøg hos sin gudfar. Ham, der havde foræret ham det første trommesæt. Han hed Alex Riel og var selv en (aner)kendt dansk jazztrommeslager. Stefan følte sig klar til at lære noget om jazz, men egentlig havde Alex Riel undervist ham længe:

»Han kiggede tit ned på mig og smilede, når jeg som dreng så ham spille på Montmartre. Som om han lige skulle se, om jeg fulgte med. Hans nærvær og glæde, når han spillede trommer, fangede mig. Han smittede og kunne få de andre musikere til at live op. Det fascinerede mig«, siger han.

Sådan ville Stefan også spille.

Han fandt langsomt ud af, hvor udfordrende det var at spille jazz, og hvordan han havde mere plads til at udfolde sin kreativitet. Overgangen var flydende. Genrerne smeltede sammen i hans bevidsthed, og til sidst var han der, hvor han følte, at han slap for rollen som trommeslageren, der bare sad omme bagved.

»Det var en befrielse, fordi jeg kom fra genrer, hvor forventningerne til en trommeslager var helt bestemte. Det var endimensionalt, og jeg havde følt mig som en opgaveløser, der bare kunne erstattes af en anden«.

Den musikalske motion

Jazzen blev hans nye hjemmebane, og i midten af 1990'erne blev han en fast del af spillestedet La Fontaines rytmegruppe. Der lærte han for alvor jazzsproget og jazzmiljøet at kende.

Men efter flere hundrede koncerter og jamsessions var den klassiske jazz heller ikke tilstrækkelig længere. Han ville spille jazzmusik, der krævede endnu mere af ham selv og lytteren. Jazz, der gav folk en oplevelse, hvis de forsøgte at forstå, hvad musikkerne ville sige.

Han havde for meget energi i sig og

Jeg vil fortælle en historie med en rød tråd, en start og en slutning. Og jeg vil fortælle den på et instrument, der egentlig er en umulig historiefortæller. Hvad fanden gør jeg så?

INTERVIEW VINTERJAZZ-FESTIVAL

INTERVIEW VINTERJAZZ

Fortsat fra side 9

svært ved at være tro mod traditionen. Han gad ikke spille de samme gamle musicalnumre, som jazzmusikere havde improviseret over siden 1940'erne, og som stadig blev spillet til jamsessions i miljøet hver eneste aften.

»Det er et bestemt sprog, og det var interessant at dykke ned i,« siger han og finder et YouTube-klip af 'sproget', hvor John Coltrane og Miles Davis spiller nummeret 'Bye Bye Blackbird' i 1958.

»Men det blev bare for ensformigt. Den klassiske jazz blev for museumsagtig. Jeg spillede musik, der hørte en anden tid til, og det kunne jeg ikke. Jeg ville bruge jazzsproget på en mere fysisk måde og trække på musikreferencer fra min barndom».

Syv plader og Kloden rundt

I 1999 fik Stefan Pasborg en åbenbaring. Igen var det på grund af en anden musikers musik. Han hørte en plade med Tony Williams, der hed 'Emergency', hvor lyden blev skabt af trommer, orgel og guitar. Da han hørte den, besluttede han, at den lyd ville han også skabe. Så han fik fat i en organist og en guitarist og satte en jamsession op.

Den blev til Ibrahim Electric. En trio, han siden har rejst kloden rundt og udgivet syv plader med. Og en trio, der spiller jazz og blander det med funk, rock, surf og afrobeat. Den genrebro han havde brug for at bygge.

Men bandet har også en anden funktion for ham.

Det er der, han kan dykke ned i nogle simple grooves og rytmer og få den balance, han behøver for at lave åbne og abstrakte ting i sine andre musikalske projekter.

Det er også der, han kan få afløb for de fysiske sider af sin musikalitet, og der han får sin musikalske motion. Hvor hænderne hæver op på grund af det fysiske pres, han mærker fra hammond-orglet og guitaren, efter ikke at have spillet i en måned. Selv om det ikke er særlig hårdt, og det meste er teknik i håndled og underarme, får han lov til at svede, og det har sine fordele:

»Det er nok derfor, at jeg ikke har fået min 30-års vom endnu,« siger han og slår sig på det nederste af maven.

Så læner han sig lidt frem på stolen, sidder foroverbøjet og placerer højre albue på højre lår, og lader højre hånd gnubbe hagens sorte skægstubbe. Han tager sig god tid til at finde ordene, og som han sidder der, minder han om en mindre irret udgave af Auguste Rodins statue 'Grubleren'.

Han vil forsøge at sætte ord på, hvordan det føles at spille trommer:

»Fysisk føles det, som når du ryster hånden. Der bliver sluppet en masse endorfiner fri, og det er, som om der bliver luftet ud i kroppen. Psykisk er det rart, fordi man mærker, at man er i kontrol over et instrument og kan tale igennem det,« siger han og gnubber igen på sin hage.

»Det er som at forklare smagen på en tomat. Jeg kan bare sige, at når jeg sidder på scenen og lukker øjnene, og alt går op i en højere enhed, så mærker jeg, at jeg lever 100 procent. Så føler jeg mig tættere på noget guddommeligt».

Animal fra 'The Muppet Show'

Stefan Pasborg er stadig trommeslager. Det er der ingen tvivl om. Det er hans profession, og det har det været de seneste ti år. Engang gik han med aviser, og en anden gang stod han i en tombo-labod i Tivoli. Der havde han en chef,

Det er et uragtigt instrument. Det første instrument, hvis man ser bort fra stemmen. Og det er en forløsning for mig, at jeg kan udtrykke mig med et sprog, jeg har udviklet på mit instrument, siden jeg var en lillebitte dreng

der spurgte, om han spillede et instrument.

»Trommer,« svarede unge Stefan og blev mødt af en tavshed, som han tolkede som, at chefen syntes, at han burde have valgt et andet.

Stefan vidste ikke, hvad han skulle sige til »sådan en ignorant, der ikke fatter noget af det at spille trommer,« så han sagde, at han også spillede klaver, og så var chefen tilfreds. Den type opfattelse af trommeslagere er der mange, der har, mener Stefan Pasborg. Trommer bliver set som det bølleinstrument, Animal fra 'The Muppet Show' spiller på. Et instrument med begrænsede muligheder for kunstnerisk udfoldelse.

Det er Stefan Pasborg ikke enig i, selv om han selv slår hårdere end de fleste jazztrommeslagere. Derfor spiller han solokoncerter, hvor han vil tvinge folk til at forholde sig til hans trommer.

»Jeg kan spille på kanterne, på siden af bæknerne, dæmpe bæknerne, lave overtoner på bæknerne eller trykke på skindet for at ændre tonaliteten. Det handler om at udnytte de spændvidder, der er. Trommer er som en slags symfoniorkester, hvor forskellige tempoer rykker ind og ud af hinanden, og hvor svage passager bliver efterfulgt af kraftiges,« siger han.

»Det er et uragtigt instrument. Det første instrument, hvis man ser bort fra stemmen. Og det er en forløsning for mig, at jeg kan udtrykke mig med et sprog, jeg har udviklet på mit instrument, siden jeg var en lillebitte dreng».

Tit bliver trommeslagere bedømt på, hvor tight de spiller. Men for Stefan Pasborg er det modsat. Han kan godt lide, når han slår forkert, rammer en skæv tone eller laver en fejl, for så kan han forsøge at bygge videre på det. De musikere, der er i total kontrol og tæt på at være maskiner, er kedelige, synes han. Derfor prøver han at udfordre sig selv og sit trommesæt. Metoden er enkel. Han fjerner nogle af elementerne fra sit sæt. Et bækkens her, en tam der, og så er der skåret helt ind til benet. Udfordringen er at skabe melodier og figurer på et instrument, der er uden toner.

»Jeg vil fortælle en historie med en rød tråd, en start og en slutning. Og jeg vil fortælle den på et instrument, der egentlig er en umulig historiefortæller. Jeg kan ikke bruge melodier, skalaer eller akkorder. Hvad fanden gør jeg så? Det er min opgave at finde ud af,« siger han.

»Det driver mig fremad at være nysgerrig på et instrument, som mange tænker på som primitivt. At det bare er 'dum dik da - dum dik da - dum dik da'. That's it. Det der kan en abe jo gøre, tænker de. Men det passer ikke. Det ved jeg».